

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies is a double-blind peer-reviewed, open-access journal published to reach excellence on the scope. It considers scholarly, research-based articles on all aspects of economics, finance and accounting. As an international congress aimed at facilitating the global exchange of education theory, contributions from different educational systems and cultures are encouraged. It aims to provide a forum for all researchers, educators, educational policy-makers and planners to exchange invaluable ideas and resources.

Ishlab Chiqarish Jarayoni Auditining Maqsadi, Usullari Va Foydalari

Eshmatova Nodira

“Kibersport” fakulteti 533-21 guruh talabasi

Turumova Dildora Abdumannonovna

Jizzax politexnika instituti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrası o'qituvchisi

dildoraturumova1985@gmail.com

Annotatsiya

Ishlab chiqarish jarayonlari auditi kompaniya yoki tashkilotning mahsulot ishlab chiqarish jarayonlari qanday boshqarilayotganini, ularning samaradorligi va sifat standartlariga mosligini aniqlash maqsadida amalga oshiriladi. Ushbu maqolada sanoat korxonalarida ishlab chiqarish jarayonlari auditini o'tkazishning maqsadlari, usullari va afzalliklari ko'rib chiqiladi. Ishlab chiqarish jarayoni auditining asosiy maqsadi samarasizlikni aniqlash, chiqindilarni kamaytirish, mahsulot sifatini oshirish va tartibga solish standartlari va kompaniya siyosatiga rioya qilishni ta'minlashdan hamda jarayonni optimallashtirishda iborat. Ushbu auditda qo'llaniladigan usullar ishlab chiqarish ish oqimlarini baholash va yaxshilash uchun potentsial yo'nalishlarni aniqlash uchun ma'lumotlarni to'plash, jarayonni xaritalash, to'g'ridan-to'g'ri kuzatish va statistik tahlilni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Ichki audit, tashqi audit, samaradorlik, chiqindilarni kamaytirish, sifat nazorati, normativ muvofiqlik, jarayonni xaritalash, xarajatlarni kamaytirish, resurslarni boshqarish, ishlab chiqarish operatsiyalari.

KIRISH

Ishlab chiqarish jarayonining auditi har qanday sanoat yoki ishlab chiqarish operatsiyasining muhim tarkibiy qismidir. U tovarlar yoki xizmatlar ishlab chiqarish jarayonida qo'llaniladigan protseduralar va amaliyotlarni tizimli va batafsil tekshirishni ta'minlaydi. Ushbu turdagi audit operatsiyalarning samarali ishlashini va sanoat qoidalari va kompaniya standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun zarurdir.

Ishlab Chiqarish Jarayonlari Auditini Maqsadlari

1. Sifatni ta'minlash: Mahsulot sifati va mijoz talablariga muvofiqligini ta'minlash, ishlab chiqarish jarayonida sifat standartlariga rioya etilganini tekshirish.
2. Samaradorlikni oshirish: Ishlab chiqarish jarayonining samaradorligini oshirish, ish vaqtini qisqartirish va resurslarni samarali ishlatish.

3. Chiqindilarni kamaytirish: Ortga chiqindilarni minimallashtirish va ekologik zararlarni kamaytirish, bu orqali xarajatlarni qisqartirish.
4. Ish joyini xavfsizligini ta'minlash: Ish joyida xavfsizlik va sog'lom muhitni saqlash, xodimlarning ishlab chiqarishdagi xatarlardan himoya qilishini ta'minlash.

Innovatsiyalar, tannaxrlarni pasaytirish va mahsulot sifatini yaxshilashga doimiy intilish tufayli ishlab chiqarish jarayonini muntazam tekshirish o'z faoliyatida raqobatbardosh bo'lishga va barqarorlikni saqlashga intilayotgan tashkilotlar uchun ajralmas holga aylandi.

Ishlab chiqarish auditori turlari ikki xil bo'lib, ichki va tashqi auditorga bo'linadi:

Ichki audit: Korxonaning o'z xodimlari tomonidan amalga oshiriladi va jarayonning ichki holatini baholashga qaratiladi.

Tashqi audit: Mustaqil auditorlar yoki uchinchi tomon kompaniyalari tomonidan amalga oshiriladi, bu kompaniyaning tashqi sharoit va talablar bo'yicha baholanishi uchun muhim.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ishlab chiqarish jarayonining auditori ishlab chiqarish operatsiyalarining samaradorligi, samaradorligi va muvofiqligini tahlil qilish uchun kompleks vosita bo'lib xizmat qiladi. Ushbu tadqiqotda asosiy e'tibor ishlab chiqarish siklini takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlashga qaratildi, masalan, chiqindilarni kamaytirish, resurslardan foydalanishni optimallashtirish, mahsulot sifatini yaxshilash, xavfsizlik va atrof-muhitni muhofaza qilish qoidalariga rioya qilishni ta'minlash. Ishlab chiqarish jarayonlari auditoriga misol sifatida avtomobil ishlab chiqaruvchi zavodda amalga oshiriladigan auditor jarayonini keltirish mumkin.

Misol: Avtomobil ishlab chiqarish zavodi auditori

Bir avtomobil ishlab chiqaruvchi kompaniya o'z zavodlaridagi ishlab chiqarish jarayonlari samaradorligini oshirishni va sifatni ta'minlashni maqsad qilgan. Shu sababli, ichki auditor guruhi avtomobil ishlab chiqarish jarayonlarini tekshiradi. Auditor quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. Rejalashtirish va tayyorgarlik

Auditor jamoasi zavod jarayonlari haqidagi barcha kerakli hujjatlarni yig'adi. Ishlab chiqarish liniyasida ishlatiladigan asbob-uskunalar, texnologik jarayonlar va xavfsizlik choralarini ko'rib chiqadi. Auditorning asosiy yo'nalishlari sifat nazorati, chiqindilarni kamaytirish va resurslar samaradorligi sifatida belgilanadi.

2. Ma'lumot yig'ish

Auditor guruhi ishlab chiqarish liniyasini kuzatadi va har bir bosqichni sinchkovlik bilan ko'rib chiqadi. Misol uchun:

Sifat nazorati: Har bir yig'ilgan avtomobilning sifatini tekshirish uchun o'tkaziladigan testlar va inspeksiylarni tahlil qiladi. Sifatni tez-tez tekshirishni joriy etish va ishlab chiqarish bosqichlarida tekshirish protokollarini standartlashtirish mijozlar talablariga javob beradigan izchil mahsulot ishlab chiqarishni ta'minlashga yordam beradi.

Chiqindilarni kamaytirish: Zavoddagi chiqindilarni kamaytirish choralarini va utilizatsiya jarayonlarini baholaydi. Auditor shuni ko'rsatdiki, ayniqsa, nuqsonli qismlar va ortiqcha materiallardan foydalanish shaklida katta miqdordagi chiqindilar hosil bo'ladi. Ishlab chiqarishning muayyan bosqichlarida sifat nazorati bo'yicha tegishli chora-tadbirlarning yo'qligi nuqsonli mahsulotlarning paydo bo'lishiga yordam beradi, bu nafaqat chiqindilarni ko'paytirdi, balki qayta ishlash va chiqindilarni utilizatsiya qilish xarajatlarining oshishiga olib keldi.

Jarayon samaradorligi: Ishchilar ish vaqtidan qanday foydalanayotganini, uskunalarining ish jarayonini tahlil qiladi. Auditor ishlab chiqarish jarayonidagi, xususan, materiallarga ishlov berish jarayonida bir qancha samarasizliklarni teshiradi. Kechikishlar umumiy ishlab chiqarish hajmiga

ta'sir qilgan xomashyo xaridlari va yig'ish liniyalari kabi asosiy bosqichlarda to'siqlar bor yo'qligini aniqlaydi.

3. Tahlil va baholash

Ma'lumotlar asosida zavodning samaradorligi va sifat darajasi baholanadi. Misol uchun, audit jarayonida samaradorlikni pasaytirayotgan muammolar topiladi, masalan, ayrim uskunalarning texnik xizmat ko'rsatish vaqti kechikishi yoki qismlarning ishlab chiqarishda kechikishi.

4. Hisobot tayyorlash

Audit yakunida audit guruhi hisobot tayyorlaydi. Hisobotda sifatni oshirish va chiqindilarni kamaytirish bo'yicha aniq tavsiyalar beriladi. Masalan:

Asosiy detallarni oldindan tayyorlash tizimini yaxshilash. Kam quvvatli yoki ko'p vaqt talab qiladigan uskunalarni zamonaviy uskunalalar bilan almashtirish. Xodimlarga xavfsizlik bo'yicha qo'shimcha treninglar tashkil etish.

5. Amaliyotlarni takomillashtirish

Kompaniya audit natijalari asosida zarur chora-tadbirlarni ko'radi. Tavsiyalarni hayotga tatbiq etish jarayonida qayta baholash o'tkazilib, amalga oshirilgan o'zgarishlarning samaradorligi kuzatib boriladi.

Audit guruhi ushbu bosqichlarni amalga oshirgandan so'ng o'z xulosasini va audit natijalari joriy ishlab chiqarish jarayonining kuchli va zaif tomonlari haqida muhim tushunchalar, takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi.

Mazkur audit orqali kompaniya ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, chiqindilarni kamaytirish va sifatni yaxshilashga muvaffaq bo'ladi. Bu esa xarajatlarni kamaytirib, bozorga raqobatbardosh mahsulotlarni tezroq yetkazib berishga yordam beradi.

XULOSA

Ishlab chiqarish jarayonlari auditi kompaniyaning ishlab chiqarish faoliyatini samarali boshqarish va raqobatbardoshligini oshirishda katta ahamiyatga ega. Bu audit orqali kompaniya ishlab chiqarish jarayonlarini yaxshilab, umumiy samaradorlik va sifatni oshirishga erishish mumkin. Tekshiruv natijalari ishlab chiqarish jarayonining hozirgi holati haqida aniq tasavvur hosil qilib, samaradorlik, sifat, resurslardan foydalanish va talablarga rioya qilishni yaxshilashning asosiy yo'nalishlarini belgilab berdi. Tavsiya etilgan strategiyalarni amalga oshirish nafaqat operatsiyalarni soddalashtiradi, balki yanada barqaror va tejamkor ishlab chiqarish muhitiga hissa qo'shadi. Auditning umumiy maqsadi ishlab chiqarish jarayonining raqobatbardosh, samarali va kompaniyaning uzoq muddatli maqsadlariga mos kelishini ta'minlash uchun doimiy takomillashtirish uchun asos yaratishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. B.K.HAMDAMOV, SH.I.IIXOMOV, N.F.KARIMOV, O.A.MASHARIPOV M.S.HOJIYEV—“Amaliy audit”(2021)
2. Abdumannonovna, T. D. (2024). EXTERNAL AUDITORS AND THEIR LIABILITY TO THIRD PARTIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 44, 71-75.
3. Abdumannonovna, T. D. (2024). FRAUD DETECTION IN AN AUDIT. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 3(1), 136-140.
4. Abdumannonovna, T. D. (2024). IMPORTANCE AND ROLE OF INTERNAL AUDIT IN ENTERPRISES. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 3(1), 6-9.
5. Abdumannonovna, T. D. (2024). LICENSING PROCEDURE OF AUDITING ACTIVITIES IN UZBEKISTAN AND CURRENT RESULTS. *Gospodarka i Innowacje.*, 44, 35-40.

6. Abdumannonovna, T. D. (2024). Methods of Obtaining Audit Evidence. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(2), 221-226.
7. Abdumannonovna, T. D. (2024). NEW UZBEKISTAN AND THE MUTUAL INTERESTS OF THE "BIG FOUR" INTERNATIONAL AUDITING COMPANIES. *Miasto Przyszłości*, 45, 600-605.
8. Abdumannonovna, T. D. (2024). Purpose, Tasks, Necessity of Audit in Uzbekistan. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 2(2), 89-92.
9. Abdumannonovna, T. D. (2024). Relationship With Auditing Standards in Controlling the Quality of Auditor's Work. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(2), 998-1003.
10. Abdumannonovna, T. D. (2024). Respublikamizda auditorlarni sertifikatlashtirish va malakasini oshirishdagi natijalarning samarasi. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 682-687.
11. Abdumannonovna, T. D. (2024). STUDYING THE COMPANY'S ACTIVITIES AND ACCOUNTING DURING THE AUDITOR'S INSPECTION. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(2), 21-27.
12. Abdumannonovna, T. D. (2024). THE AUDITOR'S PROFESSIONAL ETHICS ARE THE BASIS OF THE AUDITOR'S ACTIVITY. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 3(1), 225-229.
13. Abdumannonovna, T. D. (2024). The Document Presented by the Auditor is "Audit Report and its Contents". *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(2), 991-997.
14. Abdumannonovna, T. D. (2024, June). INTERNAL AUDIT SERVICE IN JOINT STOCK COMPANIES IMPROVEMENT. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON ADVANCE SCIENCE AND TECHNOLOGY* (Vol. 1, No. 6, pp. 17-20).
15. Abdumannonovna, T. D. (2024, March). Auditorning axloq kodeksiga rioya etish burchlarining afzalliklari. In *INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTERDISCIPLINARY SCIENCE* (Vol. 1, No. 3, pp. 80-87).
16. Abdumannonovna, T. D. (2025, January). Auditorlik Firmalarining Professional Xizmatlarining Talablari. In *International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies* (Vol. 13, pp. 45-50).
17. Abdumannonovna, T. D. (2025, January). Ichki Va Tashqi Auditning Mohiyati, Ahamiyati Va Farqlari. In *International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies* (Vol. 13, pp. 63-65).
18. Abdumannonovna, T. D. (2025, January). Moliyaviy Tizimning Shakllanish Usullarini Takomillashtirish Yo'llari. In *International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies* (Vol. 13, pp. 66-70).
19. Abdumannonovna, T. D., & Abdurasul, A. D. (2024). FORMATION OF STATE FINANCE AND AUDIT ACTIVITY IN THE EARLY PERIODS IN UZBEKISTAN. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 3(1), 34-37.